

הלכות פסח סימן תסו

ה' ה' דגן שבמחבר (י) שנתבשר לגמרי ואינו צריך ליניקה, כמאן דמנח כבדא דמי ומקבל חמוץ (יח) אם ירדו עליו גשמים : ו' חטים שנמצאו בהם מבערות, (יט) איתן שאין מבערות (כ) מותרות, מפני שהדבר מצוי שבשעת גשמים עליונית החדש ומתחיתו מתחמץ ומתבקע ואין הפנים נוגעים באמצעיתו כלל : ז' (כא) 'ישראל שיש לו בורות מלאים חטים וחושש שמא יש בקרקעית הבור ובקירותיו חטים מבערים מלחות הבור והארץ, כבטול בעלמא סגי (וענין לעיל סימן תלז ע"פ א) : ח' הדבש של אגוזיהודי, (כב) אין מחזיקין בו אסור (כג) ואוכלים אותו בפסח : הגה (כד) מיהו, יש מחמירין (מרכזי פכיש והי"ט פ"ד), והמנהג במדינת אלו (כה) שלא לאכל דבש, רק אותו שמביאים (יג) בחביות מן הפנרת, שעושים ממנו משקה שקורין מצ"ד. (כו) ותאנים יבשים וצנבים יבשים שקורין רזיני² גדולים או קטנים, תלוי במנהג המקומות, כי יש מחמירם שלא לאכלן ויש מקלין, ולכך נהגו במדינות אלו לתמיר (כז) שלא לאכל שום פרוח

ה' ושיבא בתעבור
מנח דקטנים ליג
ו' תשובת הרין
ז' בתעבור להקבין
סימן קסח ת' טור
והקחו טימון בשם
רובין וטראיש
תעבורה על כו

שערי תשובה

בעת שהיה המשל על הארץ, ששקק הושבא שקבל חמוץ אף במקום לקרקע; והגלה שאין לחש לזה אפילו נתבשרו לגמרי והם בקלפסון, אם לא בשנתבשרו הגשמים יום ולילה בשם חוק שמפיל הקשים והשבלים לארץ והגשמים מולפין עליהם בתוך וקמא דממתי כחשים בכלי מלא מים דמי, אבל בשם שאינו חוק כ"כ ואינו אורז וזו גדול אין לתמיר אם לא שאינו ראויים איתם כנושים, ומעו, שלא העריכו שפור

באר היטב

בהם שפיר במראיתו ואינם לחות, ע"ש. ואם יש בהם חטים שעמחו ע"ל סימן תנג: (יג) בחביות וכו' שעושים וכו', פ"י פרמי בעינין, דדוקא מאותו שקסבית קמר לעשות משקה, דאף אח"ל יעשה בו קצט קמח, כטל כטי' בשעת בשול קדם פסח, אבל אותו שמביאין בכלים קטנים אסור אפילו לעשות ממנו משקה, ובהם פצמים ונתפרר לי שמעברין דתן וכ"כ מהרי"ל ומהרש"ל. ואסור לעשות משקה בפסח, ב"ח, מיהו, דבש שמביאים עם החמרים הקטנים שלם כמו שהוא מנח בפנרת שעדין לא נתפרס ונהגין בו התר לכ"ע שאין דרך לערב בו פלוס פשוטין אוחם טן הפנרת, לבוש, ועמ"א. וט"ז קמב דמשמענת דברי רבב משמע אותו שמביאים בחביות טן הפנרת, דאפילו לאכלו דף בעין מטר, עכ"ל. ג"ל התר גמור לבשל

משנה ברורה

ולכן אסור לאכלו ואף לעשות ממנו משקה בפסח. (לז) ויש מהאחרונים שמחמירין בנה אף קדם פסח, משום דמצוי שמערבין בתוך קמח הרבה עד שלא יהיה אף בתערובות הפנים ששים נגד הקמח לבשלם, (לז) וכן מחמירין שלא לאכל דבש בענין בפסח אף מאותן הבאין בחביות גדולות, משום דאחי' לאחלופי להקל בכל דבשט) נאם לא (לז) איתן שמביאין עם החמרים הקטנים שלם כמו שהוא מנח בפנרת, שעדין לא נתפרסן. וילענין מעשה בעשיית משקה מע"ד קדם הפסח, משמע מדובר (לח) האחרונים דיתענין עכשיו להקל אף מאיתן שבאין בכלים קטנים, דתלינן שיתבטל הקמח בששים נאם לא (לח) שיעדוע שבאותן מקומות הפנרת לערב קמח הרבה. ומפל מקום, הפחמיר בנה שלא לעשות משקה מע"ד כי אם מהדבש כהא בחביות עם השענה, חבוא עליו ברובה, וילענין לאכל בפסח בעין דבש ההא מן החביות, תלוי (מ) במנהג המקומות, ובמדינתנו המנהג להקל, ומפל מקום צריך לתקן ולידע מנהג המקומות, כי יש מקומות שנותנין להם בפנרת בשעת דדנה או שאר דברים של חמץ, ובמקום שיש לחש לזה אסור הדבש לאכלו (מא) בעין בפסח, אבל מטר לעשות ממנו משקה מע"ד קדם פסח [ח"א]: (כו) ותאנים יבשים. דיש חשש (מב) שמפזרים עליהם קמח בשעה שמביאין אותן, וענבים - דגילין ליבקשן פתגור אע"ל הפת או אחר שהוציאו הפת מן הפנרת, ויש מקומות שאין מפזרין עליהם קמח ומביאין אותן בשמש, (מג) ונהו שפתיב שמלוי במנהג המקומות³: (כז) שלא לאכל שום פרוח וכו'. והנו משעם הנ"ל. ומפל מקום נהגין (מד) התר לעשות מהם משקה בפסח, דהינו ששורין אותם במים עד שנקלט טעמן בחוף הפנים ושותין הפנים בפסח, דכיון שאין בהם אלא חושש בעלמא אין מחמירין כל"כ דלאסור אף מ"י

שער הצינור

(כח) דכל אנב מרליהו והינו דרך גילמון לא תמצוי, ובהיה דפסחים דף מ, ענין שם: (כט) תיראדם: (ל) הגר"ז ופשוט: (מ) בית"יוסף בשם רש"בא: (מא) בית"יוסף, ולומר שפא פ"ס וגם קמח, חששא רחוקה היא ושם בב"ין: (לב) שגרי'כנסת'הגדולה ועלת'שבת: (לג) הינו שצריך או שמינה יתרה, ולכך אין ללוש בהם למחלה, וכנ"ל בסמן חסב סניף ב: (לד) אחרונים: (לה) ט"ז וחקיעקב וחקיעוסף בבאור דברי הרמ"א, וכן פתב הפר"י קבדים וכן מורה לשון הרמ"א, ולא במקו'אברהם⁴, וכן מוכח ברור"כ"פ"שה: (לו) ט"ז ושי"א: (לז) בי"ח ומגן'אברהם: (לב) שם: (לח) מגן'אברהם בדעת טלבוש דבנה לכלי עלמא שרי, וענין בעלזיה רבה שקסב גסי'כן דנראה דבנה עלי עלמא מודים להקל, דבנה לא שפך דאחי' לאחלופי להקל בדבש אסור, וענין פרימגריים⁵: (מ) תמדי'משה והגר"ז: (מא) אחרונים: (מב) אלהי רבה ופרימגריים: (מג) ולכאורה אף אם ירצה לסנן לא מנחי, לפי מה שמבאר לעיל בסמן המו' במקו'אברהם סניף'קטן יג דאם נפל פת במידבש שהם צבים לא מנחי סנין, וכל'שפן בדבש משש, ואפשר דתקא שהוא רק חושש בעלמא יש להקל: (מד) בית"יוסף ושאר'י פוסקים: (מז) הגר"א: (מח) מגן'אברהם וחקיעקב וש"א:

הר"ם: 1 מ"דבש. 2 צמנוקים.

(כח) דכל אנב מרליהו והינו דרך גילמון לא תמצוי, ובהיה דפסחים דף מ, ענין שם: (כט) תיראדם: (ל) הגר"ז ופשוט: (מ) בית"יוסף בשם רש"בא: (מא) בית"יוסף, ולומר שפא פ"ס וגם קמח, חששא רחוקה היא ושם בב"ין: (לב) שגרי'כנסת'הגדולה ועלת'שבת: (לג) הינו שצריך או שמינה יתרה, ולכך אין ללוש בהם למחלה, וכנ"ל בסמן חסב סניף ב: (לד) אחרונים: (לה) ט"ז וחקיעקב וחקיעוסף בבאור דברי הרמ"א, וכן פתב הפר"י קבדים וכן מורה לשון הרמ"א, ולא במקו'אברהם⁴, וכן מוכח ברור"כ"פ"שה: (לו) ט"ז ושי"א: (לז) בי"ח ומגן'אברהם: (לב) שם: (לח) מגן'אברהם בדעת טלבוש דבנה לכלי עלמא שרי, וענין בעלזיה רבה שקסב גסי'כן דנראה דבנה עלי עלמא מודים להקל, דבנה לא שפך דאחי' לאחלופי להקל בדבש אסור, וענין פרימגריים⁵: (מ) תמדי'משה והגר"ז: (מא) אחרונים: (מב) אלהי רבה ופרימגריים: (מג) ולכאורה אף אם ירצה לסנן לא מנחי, לפי מה שמבאר לעיל בסמן המו' במקו'אברהם סניף'קטן יג דאם נפל פת במידבש שהם צבים לא מנחי סנין, וכל'שפן בדבש משש, ואפשר דתקא שהוא רק חושש בעלמא יש להקל: (מד) בית"יוסף ושאר'י פוסקים: (מז) הגר"א: (מח) מגן'אברהם וחקיעקב וש"א:

הַלְבוּת פְּסַח סִימָן תַּסּוּ

ביאורים ומוספים

מחמת חימוץ, אלא מחמת עוביים של הגרעינים, דעת הגרי"ש אלישיב (קובץ פסקים ותשובות מהגר"מ גרוס פ"א) שמותר להשתמש בהם בפסח, וכן כתב בשו"ת דברי מלכיאל (חי"ג סי' כב) [וכתב שצריך בקיאות גדולה כדי לדעת אם אכן הביקוע אינו מחמת לחות].

[משנ"ב ס"ק כג]

פי מצוי הוא בַּעַת הוֹצֵאת הַשֶּׁעָה מִהַדְּבַשׁ לְהַתְּעָרֵב שֵׁם מֵיִם⁽²⁹⁾,
(29) וביאר הכנסת הגדולה (הגהות ב"י), שאין חוששים שמא עירבו בדבש גם קמח וגם מים [ובפי שכתב הבי"ד המובא בשעה"צ (ס"ק טז)] אבל חוששים שמא עירבו בו אחד מהם, ולפיכך אין ללוש קמח עם רבש, שיש לחוש שמא יש בו מים.

[משנ"ב ס"ק כה]

דְּאִי לְאֶחְלוּפֵי לְהַקְלֵי בְּכָל דְּבִישׁ⁽³⁰⁾.
(30) דעה זו היא דעת הבי"ד והמג"א (ס"ק ז), כפי שכתב בשעה"צ (ס"ק לו), וכתב הבי"ד [והמחצה"ש והפמ"ג בדעת המג"א] שהטעם לאסור משום "דאתי לאחלופי להקל בכל דבש" נצרך רק באופן שהנכרי רדה את הדבש בפנינו, ויודעים אנו שלא עירב בו חמץ, אבל בדבש הבא בחביות אסור גם לולי הטעם של מראית עין, משום שחוששים שיש בו קמח חמץ.

[שעה"צ ס"ק לג]

לֹא קָטְנוּ אֲבָנֵי־סֵי⁽³¹⁾.
(31) דעת המג"א (ס"ק ז) היא הדעה שכתב המשנ"ב שמחמירים שלא לאכול דבש בעין גם אם מביאים אותו בחביות גדולות, ואין בוונת המג"א לחלוק על הרמ"א, אלא שסובר שמה שכתב הרמ"א "והמנהג במדינות אלו שלא לאכול דבש רק וכו'" שעושים ממנו משקה שקרוין מע"ד" אין כוונתו שמותר לאכול דבש זה בפסח, אלא שמותר לעשות ממנו מע"ד קודם פסח, שאף אם עירבו בו קמח הרי הוא בטל בששים בדבש ובמי המע"ד, אבל בפסח עצמו אסור לעשותו, שחמץ בפסח אסור במשהו. אבל ה"טו (ס"ק ו) והחק יעקב (ס"ק יז) פירשו שכונת הרמ"א היא שאף מותר לאכול את הדבש בפסח, שבדבש שמביאים בחביות אין חוששים שעירבו קמח.

[שעה"צ ס"ק לז]

וְצִין פְּרִימָנִים⁽³²⁾.
(32) שכתב (א"י ס"ק ז) שדעת הבי"ד היא שאף דבש שבא כשהוא בחדרים הקטנים אסור, משום דאתי לאחלופי.

[משנ"ב ס"ק כו]

שְׁתַּלְוֵי בְּמִקְהָה הַמְקוּמָת⁽³³⁾.
(33) חשב נוסף שהיה קיים במקומות מסוימים בענין אכילת הצימוקים, כתב בשו"ת מהרש"ם (חי"א סי' קפב) שיש ששורים את הצימוקים במים רותחים כדי ליצור יין מהטעם שנפלט מהם, וכדי להגביר את פליטת הטעם מניחים במים חומר שהוא חמץ, וכתב, שביורר אצל הסוחרים נודע לו שיש מקומות שאכן יש מיצרני הצימוקים שנוהגים להשרות אותם, ויש מקומות שאין נוהגים כן, ולפיכך כתב שאף שנמעיך הדין מותר להשתמש גם באלו המגיעים מהמקומות ששורים אותם [ראה שם טעם הדבר], מ"מ נהגו הוא לפרסם בעיר שכל מי שרוצה להישמר מחשש חמץ, לא ישתמש בצימוקים הבאים ממקומות אלו.

[משנ"ב ס"ק יז]

שִׁיחֵי קַל הַמְצוֹת שֶׁלֶחֶן מְשֻׁמְרִים מְשֻׁעָה קְצִירָה⁽²⁴⁾.
(24) כלומר, לא רק המצות שיוצאים בהן ידי חובה בלילה הראשון, אלא כל המצות של כל ימי החג, וכן כתב בביה"ל לעיל (סי' תנ"ג ס"ד ד"ה טוב) שהגר"א החמיר מאוד מטעם זה שלא לאכול כל ימי החג אלא ממה שנשמר משעת קצירה.

[משנ"ב ס"מ]

זו שְׁקָרִין שְׁמוּרָה קוֹצְרִין אוֹתָן פְּעוּד שֶׁהֵן לְחֵין קָצֵת, עֵין שֵׁם⁽²⁵⁾.
(25) ושיעור הלחות, כתב הקצושי"ע (סי' קח ס"א) הוא כשיש בהן עדיין מראה ירוק. מאידך, הערך השלחן (סי'י) כתב שאין לקצור אותן בעדן ירוקות, שכן בעדן ירוקות קשה לטחון, וגם יש בהן הרבה לחות והן יכולות ביתר קלות לבא לידי חימוץ, אלא יש לקצורן כאשר הן לבנות, ועדיין לא יבשות לגמרי.
ובארץ ישראל שאין מצויים גשמים בימות החמה, הנהיג הגר"צ פ' פרנק לקצור את החטים לאחר גמר בישולן דוקא (שו"ת ישועת משה חי"ג סי' לח).

והומן הראוי לקצירת החטים, כתב הדעת תורה שהוא לאחר חצות היום, כי עד חצות היום עדיין קיימת לחלוותה טל [וציין לפסקי תוספות (מנחות אות רח) שכתב ש"אנשי מעשה קוצרים לצורך הפסח כשהשמש וזרח"].

[משנ"ב ס"ק יח]

מֵה שֶׁפָּתַב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מְצִיל-צְדָקָה⁽²⁶⁾.
(26) שם כתב (סי' טט) שכיון שהמים זוללים חבים מעל גבי החטים, אין הן מחמיצות אפילו אם ירד גשם רב, אכן, אם ירד גשם עז במשך ימים מספר עד שהחטים נתכופפו לארץ ונישרו בתוך המים, הרי הן מחמיצות.

[משנ"ב ס"ק יט]

וּמְקַל קָקוּם צְרִיכִין לְקַבֵּר מִקֵּין הַמְּבֻקְעוֹת⁽²⁷⁾.
(27) ולענין אם ראוי לעשות 'מצות מצוה' מחטים שהיו מעורבות בהן חטים מבוקעות וביור מהן את המבוקעות, כתב בשו"ת שואל ומשיב (מהד"ק חי"ג סי' פז ומהד"ת ח"ד סי' קפב) שאין לעשות מהן 'מצות מצוה', לפי שמה שאין חוששים שאותן שאינן מבוקעות החמיצו הוא משום שסומכים על הרוב [וכפי שכתב המשנ"ב לעיל ס"ק טז], ואין די בדין רוב כדי להחשיב אותן ל'שמורות'. מאידך, בשו"ת מהרש"ג (א"ח סי' נו) כתב שמותר לעשות 'מצות מצוה' מאותן שאינן מבוקעות, ושכן הוא מנהג העולם, ובשו"ת מהר"ם שיק (א"ח סי' ריז) כתב, שנמעיך הדין אפשר לעשות מהן 'מצות מצוה', אלא שיש הידור להשתמש בחטים שלא נמצאו בהן מבוקעות כלל.

[האחרונים דנו בדומה לדון ה"ל, במצה שלא נעשתה לשם מצוה, שנחרכה במצות שנעשו לשם מצוה, האם היא בטילה בהן להיחשב כעשויה לשמה, וכן בחטים שלא נשמרו משעת קצירה שנחשבו בחטים שנשמרו: ראה שו"ת משיב דבר (חי"א סי' לד), ושו"ת בנין עולם (א"ח סי' כח) ושו"ת מחזה אברהם (א"ח סי' קח), ושו"ת עונג יום טוב (סי' ד), וראה מנחת חינוך מצוה י סוף אות ו].

[משנ"ב ס"מ]

אִי שִׁיחֵה עַל-פְּלִפְנִים שְׁעִים נְגָדָם⁽²⁸⁾.
(28) אכן יש זנים של חטים שבהם החטים מתבקעות אף שלא

הלכות פסח סימן תסו עא

לחש להמין. (טו) [טו] וצוק"ר¹ אסור לאכלו. (כט) ואפלו אוקלין פרות ובשים (לא) וצוק"ר קנדי"ל² שאין בו

(יד) [יד] ובשים, אם לא שידוע שנתקשו (כה) בדרך שאין להשהותו אסור (ת"ה סימן קיט). (ל) ובימים טוב האחרון

שערי תשובה

רק משעת צריה ולא משעה שנכרתו במחבר, ועוד, דהרי טל לא מעבר ונופל עליהם בכל יום ולא נזכר בשום פוסק דבר כי, ע"ש: [יד] יבשים. עבתי. ונביב מ"ת סימן עא פסח על מ"ש המגיד אף קטור שאפו בו להם כ"י: אולי לא שם סמניא עינו לראות שריתית לפזר בתחיתת הלהם קטח סוכה ואולי נשאר ממנו בעין בתורו כ"י (לענין י"ל דרב מקמח הוהו נשאר דבוק בלהם, שהוא רק בעת ביאתו מסמכיה לפניו, ואם נזכר בשם קצט, מקלי קלי לה חם הפנור ונעשה אפר ונכ"פ חרוך מאד עד שלא נשאר בו טעם חמץ בפת שפירין הפרור לפנור, וצ"ע): ובקדימת פולין בכל הגלילות אין נהגין החר לא בטוים שפורין פולין חג ולא בטוחים ולא באנשים יבשים קלל נק מה שנתקשו בביתו וכתבנו לשם חג הפסח, תבואי לקדינה זו וזה נהגים בפרות שקונים מאותן פפרים שעומדים בנהגת של השרים שאין אופים שם, אבל מסמכיאם למבר בשוק אין החר, ובקדימת החר שנהגו אסור, אף מהגות קשה לחי"ר, אף שיש החר על אותן שבנהג לעשי"ת מהם י"ש ק"ם פסח סי"ם אין להסיר אם יש לחש דניסקי מהם חזקא לתקול בקמדיהם ואחרים, ע"ש: [טו] וצוק"ר. עבתי. וצן בשו"ת נ"ב חלק א סימן כג ובמ"ה סימן עב שכתב בפון"ר צוק"ר⁶ הקביאים בחכיות חש חששים לתערבת קמח וגם שמא תחבית המה סתמיות שהוליכו בהם התקמח לפדינה התיא ששם גדילו, וכתב שאם הפוסק הוא מהסוחרים הגדולים אין לזכות פסקום שמינהג התקול, ועכ"פ נסורו שנהג ספד"ר הוהו כפי השרהל ספק בכחיות הסכיות וקמח מאמצע התכיות, ע"ש. וע"ש בח"א סימן כד שכתב ששמוס גדולו אין לחש ליוני, ששם קמח ב"קר כפ"י בקבלים סוצוק"ר, ולכן הפסקה שישוא מ"כא פסוקה לתאקפירי א' קאקשפורם שולח הבר שילוחי לחם תכיות וכשם מביאים אותם מחם עם הכשר מהרב, ע"ש. ועין בשאלת"עב"ד ח"ב סימן כה פת שוקטרי צוק"ר מן הפסקה פשט החרו עפ"י אמה"ג ז"ל, ע"ש. וצן בשו"ת תפארת צדי סימן יח ויש שכתב ג"כ להסיר הפוסק בחכיות סתמיות מן הקמח גדילת הצוק"ר בעצמו כמו לטחורים א"י והצוק"ר הוא צבע בריו"ם⁸ ואין לחש בו להצדיכות קמח שהוא חשש רחוק שאינו שנה בפרה"ה, אבל אם אינו צבע בריו"ם יש לתקמח קמח, אף שזה יש לו ממקום גדילו ששם תמח זיקר מ"מ בנהג ולמא א"י לתמחית לקח וגם משאר סוחרים ששם קמחם בדרך חרב הוהו ומדין מקלי אל קלי נראה שבמקום צדך או הפסד יש להחיר בה שדידי שדרבו שכל השנה יבואו לו הסכיות ששאינם לו על תנוד הנה, ולפיא למחש לאתליפי לקנות מפי שאין לי קמח

באר היטב

בהל'המודד משקה מצי"ד מדיש שנבר שבא מוכרת כל שהוא ראוי לשתייה בי"ט, אף שמור"ח ז"ל כתב לאסור לצשות המשקה במועד קחשש מערב"ת, מפל מקום ו"ל דהפסקל לכבוד י"ט בפדיתת אלו שאין לנו שתייה אחרת בפסח לא הפסיד, ע"ש. ועין בשכנה"ג תחוקת"עקב: (ד) יבשים. אבל נהגו ונעשו משקה מהם משקה דהנהגו שישמכין עליהם מים קרים ולוהה אותם עד שנעשה משקה, וכן הדין המ"א שכן הפנהג בק"ק קאליש, אבל אין לבשל בהם, ע"ש שהקריה בטעם המנהג: (טו) וצוק"ר¹. פסח א"י: ראיתי שבא שאלה לפני זקני הגאון מהר"ש ז"ל אמר פסח ששקה הו"ט צוק"ר⁴ והנהגו למקרו לא"י, עכ"ל. והט"ז והמגן אברהם כתבו דאין אסור בהו"ט צוק"ר או מה שאנו קורין קנדי"ר צוק"ר לסשהותו בביתו. מ"ט נהגו למקרו לא"י לכתחלה אבל בריעבד מפר, ושנהגו פנתת הרב פה"מ קנדי"ר, ולא מה שאנו קורין וצוק"ר קנדי"ר⁵, שאותו יש בו חשש יחר חמץ גמור הוא, שמכשילין צוק"ר לכן פירות המוצות הוהו נתאבם, ואפלו להשהותו אסור כי יש בו מערכת חמץ, וכ"ש מיני בלילות צוק"ר שמתפסין בהם מיני פרות ובשמים שזה יש בו חמץ גמור. וכתב החי"י, דאף דלכתחלה ראוי לצטר לענין להשהותו בדרך אלו, מפל מקום אם עבר ושתה אותם או המערבת ואיבא הפ"מ או מניעת שמחה י"ט אין לאסור בריעבד. דאיבא ספקי וחששי טובא דלמא לא נתערב בו, ואת"ל נתערב בו דלמא נתבשל ק"ם פסח, ואת"ל לא נתבשל דלמא לא ערקו בו סלת מחטים לתחתים המ"פ פרות אינו מחמץ, ואת"ל לתה דלמא לא נתחמץ ע"י לחיתה זו; ומפל מקום קדם שיוה המורה צריך חקירת חכם איה ומה נעשה, כי דבר זה משפנה לפי הקולם ולפי הזמן, ולכתחלה נהגין להחמיר בכל ענין, אף מה שאנו קורין עבק"ר קנדי"ר, ובים מצפי הארץ מקלין ונמשך להם טעות זה מלשון הרב פה"מ וכבר הסכימו האחרונים שטעות הוא ב"מ כמ"ש. ועין בשכנה"ג שכתב דגם צוק"ר שהוא דק דק היטב יש ג"כ חשש חמון, וגם המשקה הנעשה מצוק"ר ואיבא לחש דלמא במקום שהקמח בוול יערבו שם קמח, ואף בת"י חשש, ע"ש. תבתי צוק"ר סמקום גדלים קמית שהם אף שאינו בריו"ם ונחמין לו כמ"ה הנשר על

משנה ברורה

והשהה אותם, (נא) משמע מאחרונים דאין לאסור גם פנה. ועין בשערי תשובה אפני ההבשר פנה לענין לאכלו לכתחלה. ודע, דמיני בלילות צוק"ר שמתפסין בהם מיני פרות ובשמים, וכל שכן אימת העשויין ממין תרדות קטנות מבלילות צוק"ר, הסכימו האחרונים דראי יש לחש שמא יש בהם תערבת חמץ, ואסור להשהות מדינא וכל שכן לאכלם אפלו ביום טוב האחרון של גלילות: (ל) ובימים טוב האחרון. של גלילות, כיון שהוא דרפנו לא מחמירין בדבר שאין בו רק חשש בעלמא: (לא) וצוק"ר קנדי"ל שאין בו וכ"ו. אין זה (נב) הצוק"ר המקביל הנחמץ לתחיות שאנו קורין צוק"ר קנדי"ל, (נג) דאיתו יש בהם חשש חמץ יותר ואסור להשהותם, ואין לאכלם אפלו ביום טוב האחרון, אלא הוא צוק"ר הכא מקדינת קנדי"א והוא קצין (נד) הו"ט צוק"ר שולנו, ונהי ברור להם שאין בו שום חשש חמון, ומפל מקום בשאר ימים אין לאכלם כי אם על"י הכשרי"ט, ד"י שלא יבואו (נה) להקל גם בכלילות צוק"ר, ובהו האחרונים, דאף [ד] לכתחלה פודאי יש לזהר שלא להשהות צוק"ר קנדי"ל שלנו ובלילות צוק"ר, מפל מקום אם

שרית"ם³⁴), אבל אין מקלין פל"ף לבשל אותם בפסח כדי לשתות מי בשולם בפסח, לפי שעל"י הבישול נקלט טעמם במים יותר מעל"י שרית. ובקצת מקומות נוהגין להחמיר במ"ש שריתן כמו במ"ש בשולם [אלא אם כן שראן ובשלן (מס) ק"ם פסח], וכן בשערי תשובה בשם הנו"ע ביהודה מסכים שלכתחלה נכון להחמיר, ועל"פן טוב לסגן הרטב מן הפרות בערב פסח קדם (נו) הלילה, דאז אפלו היה מעט קמח נדבק על הפרות ונתערב בתוך הרטב, (נז) פטל בשים: (כה) בדרך שאין לחש להמין. גגון שידוע לו שנתבש בשמש או בתנור לאסור הכשר: (כט) ואפלו להשהותו אסור. כי יש חשש שמערבין בו קמח. (מ) והאחרונים הסכימו דאיתו שאנו קורין הו"ט צוק"ר, שעשוי פכובע, נתפרר על"פ חקירת האמנים שאין מערבין בו קמח, ומפל מקום נהגו למקרו לכתחלה [ובריעבד מפר לאסור הפסח, וגם ביום טוב האחרון (מט) אוקלין אותן], ואותו שיש לו כתב הכשר מהרב ממקום צש"ת נהגין לאכלו לכתחלה, אכן הצוק"ר⁹ (ס) שעשוי דק דק, יש בו יותר חשש חמץ מתערבות קמח³⁵) ואסור להשהותו³⁶), ומפל מקום בריעבד שערב

שער הציני

(מח) הגר"ז: (מ) פרי"מגדים: (מז) ומפל מקום במקום שנהגו להקל לנהיג לשרות גם בפסח אין לקחות בהם. דהנהג אחרונים העתיקו דברי המגן אברהם שמקל בנה: (מח) מגן אברהם וט"ז חק"עקב ובית מאיר ושא"א: (מט) ט"ז ושא"א: (נ) חק"עקב ושא"א: (נא) חק"עקב ושא"א: (נב) ט"ז ושא"א: (נג) שמשלשין אותם בירות המוצות [ט"ז]: (נד) ועין בפרי"מגדים שכתב דחולה שאין בו ספנה מפר לאכלו אם אין לו צוק"ר אחר: (נז) דרבי"משה ועל"ש שבת והגרי"א: תרומה: 1 ס"ק. 2 גבישי ס"ק הבאים ממדינת קנדי"א. 3 מידבש. 4 תחיות ס"ק העשויים כמין כובע. 5 גבישי ס"ק מבשל שקוף. 6 ס"ק טחון דק. 7 מחסן של צרכי אכל. 8 חים.

